

Garantkou dvouletého ověřování písma CS na základních školách byla RADKA WILDOVÁ, děkanka **Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze**. Prvňáčci, kteří pilotování v září roku 2010 zahájili, jsou dnes v 5. ročníku.

* Proč vůbec padlo rozhodnutí písmo CS ověřovat?

V praxi už se totiž na některých školách začalo využívat. Učitelé se ptali na ministerstvu školství, jestli je opravdu mohou do výuky psaní prvňáčků zavádět. Ministerstvo odpovědělo, že než vydá rozhodnutí, je třeba písmo v praxi sledovat a přesvědčit se, jak funguje. Požádalo nás proto o dvouletou pilotáž, aby se mohlo při rozhodování o její výsledky opřít.

* Je známo, kolik škol nové písmo využívá?

Přesně ne. Jednak záleží na každé jedné škole, jestli je do svého SVP zařadí, jednak už písmo CS není jediným nevázaným písmem, kterému se žáci prvních tříd učí. Podobný typ písma používají ve svých písankách i jiná nakladatelství. Dá se předpokládat, že také další písanky a učebnice budou tištěny nevázaným písmem, už to není jen CS.

* Proti písmu CS se velice brzy vyhranila Česká grafologická společnost. Také na portálu rvp.cz dodnes -i když ve zmenšené míře - probíhají ostré výměny názorů. Sledujete je? Které výtky považujete za opodstatněné?

Samozřejmě je sledujeme, ale podle mého názoru se žádné nepřekonatelné důvody, proč by nemělo být písmo CS prvňáčkům nabízeno, v pilotáži neobjevily. Spíš upozornění na to, co je třeba dobře promyslet a včas didakticky zvládnout, aby nenastaly problémy. Děti například psaly izolovaně písmena na celou řádku a neodlišovaly slova. Doporučovali jsme jim, aby za každým udělaly hvězdičku nebo pauzu na šíři prstu. Některá kritika nás vedla k tomu, abychom obtížím předešli správným didaktickým nácvikem. Nic zásadního, co by dítě mohlo poškodit, nebo že by psalo pomaleji, nečitelněji, že by ztratilo motivaci, se neprokázalo.

* Prokázalo se, že některým dětem písmo CS prospívá?

Jednoznačně ano. Nejsem zastáncem toho, že by se všechny děti měly učit psát stejným typem písma. Zároveň si ale uvědomuji problém, že někdo se učí psát vázaným a někdo nevázaným. Ale pro určitou skupinu dětí je písmo CS dokonce prospěšné. Třeba pro děti, které by zřejmě vzhledem k obtížím s grafomotorikou měly potíže s psaním. Pro žáky škol, kde se od prvního ročníku učí cizí jazyk a používají se anglické materiály, pro něž je nevázané písmo běžné. Podobně se děti učí napodobovat písmena už v předškolním věku, takže nevázané písmo pro ně znamená přirozený vstup k psaní. Ukázalo se, že písmo vyhovuje běžné populaci, ať to jsou leváci nebo praváci. Neskrývá v sobě žádné grafomotorické překážky, které se někdy objevují. Jedna věc nás ale velmi překvapila. Učitelé nás upozornili na to, že děti, které píšou nevázaným písmem, daleko lépe čtou. Jak neustále hláskují a skládají slova, jejich čtení se rozvíjí mnohem rychleji. Čtením se při psaní dokonce zabývají víc než grafomotorickou činností. Co považuji za důležité, děti jsou pro písmo CS hodně motivované. Právě to mne přesvědčilo, že skepse, s níž jsem do ověřování před lety vstupovala, byla zbytečná. Dalším impulsem byla aktivita učitelů. Kdo začal děti učit psát písmem CS, nerad by se vracel k vázanému

písmu.

Říkali, že ve třídě je úžasná pohoda, že se se čtením a psaním víc pracuje jako s komunikativními prostředky, se zdroji informací. Po dvou letech ověřování jsme mohli konstatovat, že písmo CS je z hlediska využitelnosti minimálně didakticky srovnatelné s písmem vázaným.

* Jaké podmínky by měla škola pro výuku psaní novým písmem zajistit?

Teď už se nevyžaduje písemný souhlas rodičů jako dřív. Rodič k němu dává souhlas už tím, že si školu, která má výuku psaní nevázaným písmem zanesenou v ŠVP, pro své dítě vybere. V každém případě je podmínkou kvalifikovaný učitel. To znamená učitel kvalifikovaný pro výuku na 1. stupni ZŠ, zkušený elementarista, který absolvoval výcvik nebo kurz nevázaného písma. Kvalitní kurzy pořádá například NIDV, také naši absolventi jsou schopni toto písmo žáky učit. Učitelé musejí dbát na to, aby se děti do konce 2. ročníku naučily číst i vázané písmo. V neposlední řadě by škola měla s procesem psaní včas seznámit rodiče. Aby nebyli překvapeni, že se výuka psaní liší od té, kterou sami jako žáci zažili. Prvořadý ale bude vždycky motivovaný učitel. Tohle se nedá nařídit.

* Ze škol, které s písmem CS pracují, zní snad jen jedna připomínka -cena písanek.

Některá nakladatelství to vyřešila tím, že nabízejí jiné nevázané písmo než je Comenia Script. Jejich písanky jsou levnější. Už nějakou dobu proto nejde o porovnávání vázaného písma a písma CS, ale o porovnávání vázaného a nevázaného písma obecně. Děti si časem stejně přetvářejí písmo po svém. Sledujeme žáky pilotních škol ve 3. a 4. ročníku. Mnozí začali některá písmena spojovat. Například následné O a L, jiná píší vedle sebe bez přípojných tvarů. Pravděpodobně to souvisí s rychlopsáním. Jindy si děti oproti původně kolmému písmu písmo mírně nakloní. Modifikaci nic neklade překážky.